

משך הסדנא: שעתיים

קהל היעד:

מדריכים/מורים/תלמידים

ציוד נדרש: ספר תנ"ך ;

דבקות, כלי כתיבה, טושים

זוהרים

חומרי יצירה: דפי 3A

צבעים, גזרי עיתונים

מספריים, דבק

סדנא להכרת טעמי המקרא:

✓ **שלב א': מעורר עניין (15 דק' עד שקף מס' 20)**

הקרנת שקופית א' במצגת "[קריאה רהוטה](#)".

המשימה: קריאה של הטקסט והכנה לקראת קריאה במליאה.

בחירת נציגות לקריאת הטקסט 2 – 3 מורות תוך שיקוף של הדרך השונה בה

קראה כל מורה את הטקסט וחשיבות הקריאה הרהוטה בטקסט המקראי.

✓ **שלב ב': הקניה הכרת טעמי המקרא**

הצגת מצגת קריאה רהוטה

✓ **שלב ג': התנסות - העמקה ותרגול: (35 דק')**

1. חלוקה לקבוצות: החלוקה בסדנא זו תעשה מראש בשל קוצר בזמן. החלוקה

תוצג בשקף

אפשרות ב' כאשר יש מספיק זמן: מחלקים את הקבוצה ל- קבוצות לפי מספר התחנות בהתאם לכך מבקשים מכל המשתתפים לעצום עיניים המנחה בוחר מספר צבעי דבקות כמספר התחנות ומדביק לכל המשתתפים הראשונים על המצח דבקות בצבע שונה וחוזר חלילה עם כל השאר. המשימה לפקוח עיניים ולחפש את החוקיות ללא מילים. כך נוצרות קבוצות לפי צבעים.

2. **משחק שניצל בורשט:**

א. ממנים שופטים למשחק – תפקיד השופטים לבדוק את המשימות ולהכריז בסוף המשחק על הזוכים.

ב. מסדרים את שולחנות הכיתה ל- קבוצות לפי מספר התחנות על כל שולחן מונח משולש

פוליגל עליו רשום שם התחנה אליו הגיעה הקבוצה וכן המשימה.

ג. בהישמע האות עוברת הקבוצה מתחנה לתחנה ומבצעת את משימה המחכה לה על

השולחן. בכל מעבר מתחנה אחת לשנייה נשלח נציג מהקבוצה אל השופט הממונה על

הקבוצה ומגיש את המשימה לבדיקה השופט אוסף את המשימות של קבוצתו ובודק

עפ"י קריטריונים:

○ **שיתוף פעולה ומעורבות כל השותפים.**

○ **דיוק בתשובות**

○ **השלמת המשימה**

✓ **שלב ד': הפצת ידע + המשגה (10 דק')**

לאחר סיום המשחק תבחר הקבוצה מתוך מבחר אפשרויות, את הדרך המתאימה לה להפיץ את הידע במליאה.

✓ **שלב ה': יישום (10 דק')**

בחירת טקסט רלוונטי להוראת הטעמים והעלתו לכלי ה- [linoit](#)

✓ **שלב ו': משוב (20 דק')**

תרגיל מס' 1: זיהוי האתנחתא וחלוקה לצלעות

✓ זהו את האתנחתא בכל אחד מהפסוקים.

✓ סמנו, כל חלק של הפסוק בצבע אחר.

שמות, פרק א':

1 ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה את יעקב איש וביתו באו: 2 ראובן שמעון לוי ויהודה: 3 יששכר זבולן ובנימן: 4 דן ונפתלי גר ואשר: 5 ויהי כל נפש יצאי ירד יעקב שבעים נפש ויוסף הנה במצרים: 6 וימת יוסף וכל אחיו וכל הדור ההוא: 7 ובני ישראל פרו וישרצו וירבו ויעצמו במאד מאד ותמלא הארץ אתם: {פ} 8 ויגם מלך חדש על מצרים אשר לא ידע את יוסף: 9 ויאמר אל עמו הנה עם בני ישראל רב ועצום ממנו: 10 הבה נתחכמה לו פן ירבה והיה כיתקראנה מלחמה ונוסף גם הוא על שגאינו ונלחם בנו ועלה מן הארץ: 11 וישמו עליו שרי מסים למען ענתו בסבלתם ויבן ערי מסכנות לפרעה את פתם ואת רעמסס: 12 וכאשר יענו אתו כן ירבה וכן יפרץ ויקצו מפני בני ישראל: 13 ויעבדו מצרים את בני ישראל בפרך: 14 וימררו את חיהם בעבדה קשה בחמר ובלבנים ובכל עבדה בשדה את כל עבדתם אשר עבדו בהם בפרך: 15 ויאמר מלך מצרים למיילדת העברית אשר שם האחת שפרה ושם השנית פועה: 16 ויאמר ביילדת את העבריות וראיתן על האבנים אם בן הוא והמתן אתו ואם בת הוא וחייה: 17 ותיראן המיילדת את האלהים ולא עשו כאשר דבר אליהן מלך מצרים ותחיינן את היולדים: 18 ויקרא מלך מצרים למיילדת ויאמר להן מדוע עשיתן הדבר הזה ותחיינן את היולדים: 19 ותאמרן המיילדת אל פרעה כי לא כנשים המצרית העברית כיתחנות הנה בטורם תבוא אליהן המיילדת וילדו: 20 ויטב אלהים למיילדת וירב העם ויעצמו מאד: 21 ויהי כיתראו המיילדת את האלהים ויעש להם בתיים: 22 ויצו פרעה לכל עמו לאמר כל הבן תילוד תיארה תשליכהו וכל הבת תחיון:

תרגיל מס' 1: זיהוי האתנחתא וחלוקה לצלעות(תשובות)

תרגיל מס' 1 - תשובות

שמות, פרק א':

1 וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַבָּאִים מִצְרָיִמָּה אֶת יַעֲקֹב אִישׁ וּבֵיתוֹ בָּאוּ: 2 רְאוּבֵן שָׁמְעוֹן לְוִי וַיהוּדָה: 3 יִשָּׁשְׁכָר זְבוּלֹן וּבְנֵימִן: 4 דָּן וּנְפֹתְלִי גָד וְאָשֶׁר: 5 וַיְהִי כָּל־נַפְשׁ יִצְחָק יִרְדֵּי־יַעֲקֹב שִׁבְעִים נַפְשׁ וַיּוֹסֶף הֵנָּה בְּמִצְרָיִם: 6 וַיָּמָת יוֹסֵף וְכָל־אָחָיו וְכָל הַדּוֹר הַהוּא: 7 וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל פָּרוּ וַיִּשְׂרְצוּ וַיִּרְבּוּ וַיַּעֲצֻמוּ בְּמֵאֵד בְּמֵאֵד וַתִּמְלֵא הָאָרֶץ אֹתָם: {פ} 8 וַיָּקָם מֶלֶךְ־חָדָשׁ עַל־מִצְרָיִם אֲשֶׁר לֹא־יָדַע אֶת־יוֹסֵף: 9 וַיֹּאמֶר אֶל־עַמּוֹ הִנֵּה עִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל רַב וְעֲצוּם מִמֶּנּוּ: 10 הֲבֵנָה נִתְחַכְמָה לָּו פֶּן־יִרְבֶּה וְהָיָה כִּי־תִקְרָאנָה מִלְחָמָה וְנוֹסַף נִם־הוּא עַל־שְׂנְאֵינוּ וְנִלְחַם־בָּנוּ וְעָלָה מִן־הָאָרֶץ: 11 וַיְשִׂימוּ עָלָיו שְׁתֵּי מִסִּים לְמַעַן עֲנֹתוֹ בְּסִבְלָתָם וַיָּבִין עָרֵי מִסְכָּנוֹת לַפְרֵעָה אֶת־פַּתָּם וְאֶת־הָעַמְּסָס: 12 וּכְאֲשֶׁר יַעֲנֶנּוּ אֹתוֹ כֵּן יִרְבֶּה וְכֵן יִפְרֹץ וַיִּקְצֹוּ מִפָּנָיו בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: 13 וַיַּעֲבְדוּ מִצְרָיִם אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּפִרְדֵּי: 14 וַיִּמְרְרוּ אֶת־חַיֵּיהֶם בְּעִבְדָּה קָשָׁה בְּחֹמֶר וּבִלְבָנִים וּבְכָל־עֲבָדָה בַּשָּׂדֶה אֶת כָּל־עֲבָדְתָם אֲשֶׁר־עָבְדוּ בָהֶם בְּפִרְדֵּי: 15 וַיֹּאמֶר מֶלֶךְ מִצְרָיִם לְמִנְלֶדֶת הָעִבְרִית אֲשֶׁר שֵׁם הָאִתָּה שִׁפְרָה וְשֵׁם הַשְּׂנִית פּוֹעָה: 16 וַיֹּאמֶר בְּיַלְדֶּכָּן אֶת־הָעִבְרִיּוֹת וּרְאִיתִן עַל־הָאֲבָנִים אִם־בֵּן הוּא וְהַמֶּתֵן אֹתוֹ וְאִם־בַּת הוּא וְחָתָה: 17 וַתִּירָאֵן הַמִּנְלֶדֶת אֶת־הָאֱלֹהִים וְלֹא עָשׂוּ כְּאֲשֶׁר דִּבֶּר אֱלֹהֵיךָ מֶלֶךְ מִצְרָיִם וַתַּחַיֵּינֵן אֶת־הַיְלָדִים: 18 וַיִּקְרָא מֶלֶךְ־מִצְרָיִם לְמִנְלֶדֶת וַיֹּאמֶר לָהּ מִדְּוַע עֲשִׂיתִן הַדְּבָר הַזֶּה וַתַּחַיֵּינֵן אֶת־הַיְלָדִים: 19 וַתֹּאמֶרֶן הַמִּנְלֶדֶת אֶל־פְּרֵעָה כִּי לֹא כֹנָשִׁים הַמִּצְרִית הָעִבְרִית כִּי־תִנּוֹת הִנֵּה בְּטָרָם תָּבוֹא אֵלֶיךָ הַמִּנְלֶדֶת וַיְלָדוּ: 20 וַיִּטֹּב אֱלֹהִים לְמִנְלֶדֶת וַיִּרַב הָעָם וַיַּעֲצֻמוּ מְאֹד: 21 וַיְהִי כִּי־יִרְאוּ הַמִּנְלֶדֶת אֶת־הָאֱלֹהִים וַיַּעַשׂ לָהֶם בָּתִּים: 22 וַיַּצֵּו פְּרֵעָה לְכָל־עַמּוֹ לֵאמֹר כָּל־הַבֵּן הַיְלֹוד הַיֵּאָרָה תִּשְׁלִיכֶהוּ וְכָל־הַבַּת תַּחַיֵּין:

תרגיל מס' 2: האתנחתא זיהוי רעיוני

רשמו במקום המתאים בטבלה את החלוקה הרעיונית שמנחה האתנחתא בכל פסוק.

היעזרו בהצעות הבאות:

- ✓ סיבה ותוצאה.
- ✓ תוצאה וסיבה
- ✓ צד א' מול צד ב'.
- ✓ תיאור תופעה והסברה.
- ✓ תאור תופעה ותוצאותיה
- ✓ בעיה/תאור ופירוט.
- ✓ תופעה ונימוק.
- ✓ אם... אז....
- ✓ זיהוי תקבולת.
- ✓ השוואה בין... לבין.

צלע ב' של הפסוק	צלע א' של הפסוק	החלוקה הרעיונית של הפסוק
את יעקב איש וביתו באו:	ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה	
ויוסף הגה במצרים:	5 ויהי כל-נפש יצאי ירדן- יעקב שבעים נפש	
נתמלא הארץ אהם:	7 ובני ישראל פרו וישרצו וירבו ויעצמו במאד מאד	

תרגיל מס' 2: האתנחתא זיהוי רעיוני (המשך)

החלוקה הרעיונית של הפסוק	צלע א' של הפסוק	צלע ב' של הפסוק
	8 וַיָּקָם מִלֶּדֶד-חֲדָשׁ עַל- מִצְרַיִם	אֲשֶׁר לֹא-יָדַע אֶת-יוֹסֵף: אֲשֶׁר לֹא-יָדַע אֶת-יוֹסֵף:
	9 וַיֹּאמֶר אֶל-עַמּוֹ עַמּוֹ	הִנֵּה עִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל רַב וְעֲצוּם מִמֶּנּוּ:
	10 הָבָה נִתְחַכְמָה לָּו לָו	פֶּן-יִרְבֶּה וְהָיָה כִּי-תִקְרָאנָה מִלְחָמָה וְנוֹסַף גַּם-הוּא עַל-שְׂנְאֵינוּ וְנִלְחַם-בָּנוּ וְעָלָה מִן-הָאָרֶץ:
	12 וּכְאֲשֶׁר יַעֲנֵנִי אֱתוּ בֶן יִרְבֶּה וּבֶן יִפְרֹץ	וַיִּקְצֹוּ מִפָּנָי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל:
	19 וַתֹּאמְרֵן הַמְיֻלְדֹת אֶל- פֶּרְעָה כִּי לֹא כְנָשִׁים הַמְצֻרֹת הַעֲבָרֹת	כִּי-חַיֹּת הִנֵּה בְּטָרִם תָּבֹוא אֲלֵהֶן הַמְיֻלְדֹת וַיִּלְדוּ:
	21 וַיְהִי כִּי-יִרְאוּ הַמְיֻלְדֹת אֶת- הָאֱלֹהִים	וַיַּעַשׂ לָהֶם בָּתִּים:
	22 וַיִּצְוּ פֶּרְעָה לְכָל-עַמּוֹ לֵאמֹר	כָּל-הַבֶּן הַיְלֹוד הַיִּזְרָה תִּשְׁלִיכֶהוּ וְכָל-תַּבַּת תִּסְתִּיב:

תרגיל מס' 2 : האתנחתא זיהוי רעיוני – תשובות

- ✓ סיבה ותוצאה.
- ✓ תוצאה וסיבה
- ✓ צד א' מול צד ב'.
- ✓ תיאור תופעה והסברה.
- ✓ תאור תופעה ותוצאותיה
- ✓ בעיה/תאור ופירוט.
- ✓ תופעה ונימוק.
- ✓ אם... אז... (תנאי)
- ✓ זיהוי תקבולת.
- ✓ השוואה בין... לבין.

רשמו במקום המתאים בטבלה את החלוקה הרעיונית שמנחה האתנחתא בכל פסוק.

היעזרו בהצעות הבאות:

צלע ב' של הפסוק	צלע א' של הפסוק	החלוקה הרעיונית של הפסוק
את יעקב איש וביתו באו:	ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה	תאור ופירוט
ויוסף הגה במצרים:	5 ויהי כל־נפש יצאי ירד־ יעקב שבעים נפש	תאור תופעה ופירוט
נתמלא הארץ אתם:	7 ובני ישראל פרו וישרצו וירבו ויעצמו במאד מאד	תאור תופעה ותוצאותיה
אשר לא ידע את־יוסף:	8 ויקם מלך־חדש על־ מצרים	תאור תופעה ופירוט

תרגיל מס' 2 : האתנחתא זיהוי רעיוני – תשובות (המשך)

צלע ב' של הפסוק	צלע א' של הפסוק	החלוקה הרעיונית של הפסוק
הִנֵּה עִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל רַב וְעֲצוּם מִמֶּנּוּ:	9 וַיֹּאמֶר אֶל-עַמּוֹ	אמירה והרחבה
כִּי-יִרְבֶּה וְהָיָה כִּי-תִקְרָאנָה מִלְחָמָה וְנוֹסַף גַּם-הוּא עַל-שְׂנְאֵינוּ וְנִלְחַם-בָּנוּ וְעָלָה מִן-הָאָרֶץ:	10 הִבָּה נִתְחַכְמָה לָּו	תוצאה וסיבה
וַיִּקְצוּ מִפְּנֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל:	12 וְכַאֲשֶׁר יַעֲנֵנוּ אֹתוֹ כֵּן יִרְבֶּה וְכֵן יִפְרֹץ	סיבה ותוצאה
כִּי-תִנּוֹת הִנֵּה בְּטָרִם תָּבוֹא אֲלֵהֶן הַמִּנְלֶדֶת וַיִּלְדוּ:	19 וַתֹּאמְרֵן הַמִּנְלֶדֶת אֶל- פְּרֻעָה כִּי לֹא כַנְּשִׁים הַמְצַרִּית הָעֵבְרִית	תאור תופעה ופירוט
וַיַּעַשׂ לָהֶם בָּתִּים:	21 וַיְהִי כִּי-יִרְאוּ הַמִּנְלֶדֶת אֶת- הָאֱלֹהִים	סיבה ותוצאה
כָּל-הַבָּן הַיֶּלֶד הַיֹּאֲרָה תִשְׁלִיכֶהוּ וְכָל-הַבַּת תִּסְחִיוֶן:	22 וַיִּצְוּ פְּרֻעָה לְכָל-עַמּוֹ לֵאמֹר	אמירה ופירוט

תרגיל מס' 3: הזקף הגדול והזקף הקטן

- ✓ זהו את הזקף הגדול והקטן. וסמנו כל זקף בצבע אחר.
✓ מהי לדעתכם התרומה של הזקף הגדול?

שמות א:

1 וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַבָּאִים מִצְרַיִם אֵת יַעֲקֹב אִישׁ וּבֵיתוֹ בָּאוּ: 2 רְאוּבֵן שָׁמְעוֹן לְוִי וַיהוּדָה: 3 יִשְׁשַׁכָּר זְבוּלֹן וּבְנֵימִן: 4 דָּן וּנְפֹתְלִי גָד וְאָשֶׁר: 5 וַיְהִי כָּל־נַפְשׁ וְצֹאֵי יָרֵד־יַעֲקֹב שִׁבְעִים נַפְשׁ וַיּוֹסֶף הָיָה בְּמִצְרַיִם: 6 וַיָּמָת יוֹסֵף וְכָל־אָחָיו וְכָל הַדּוֹר הַהוּא: 7 וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל פָּרוּ וַיִּשְׂרְצוּ וַיִּרְבּוּ וַיַּעֲצְמוּ בְּמֵאֹד מְאֹד וַתִּמְלֵא הָאָרֶץ אֹתָם: {פ} 8 וַיָּקָם מֶלֶךְ־חָדָשׁ עַל־מִצְרַיִם אֲשֶׁר לֹא־יָדַע אֶת־יוֹסֵף: 9 וַיֹּאמֶר אֶל־עַמּוֹ הַזֶּה עִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל רַב וְעֲצוּם מְמֹנּוּ: 10 הֲבֵיאָה נְתַחֲכֶמָה לָּו פֶּן־יִרְבֶּה וְהָיָה כִּי־תִקְרָאנָה מִלְחָמָה וְנוֹסַף גַּם־הוּא עַל־שְׂנְאֵינוּ וְנִלְחַם־בָּנוּ וְעָלָה מִן־הָאָרֶץ: 11 וַיִּשְׁימוּ עָלָיו שְׁרֵי מִסִּים לְמַעַן עֲנֹתוֹ בְּסִבְלָתָם וַיִּבֶן עָרֵי מִסְכְּנוֹת לְפָרְעֹה אֶת־פִּתּוֹם וְאֶת־רַעַמְסֵס: 12 וּכְאֲשֶׁר יַעֲנֶה אֹתוֹ כֵּן יִרְבֶּה וְכֵן יִפְרֹץ וַיִּקְצֹוּ מִפְּנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: 13 וַיַּעֲבְדוּ מִצְרַיִם אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּפָרֹךְ: 14 וַיִּמְרְדוּ אֶת־חַיִּיהֶם בַּעֲבֹדָה קָשָׁה בְּחֹמֶר וּבִלְבָנִים וּבְכָל־עֲבֹדָה בְּשָׂדֶה אֵת כָּל־עֲבֹדָתָם אֲשֶׁר־עָבְדוּ בָהֶם בְּפָרֹךְ: 15 וַיֹּאמֶר מֶלֶךְ מִצְרַיִם לְמַיְלֶדֶת הָעֵבְרִית אֲשֶׁר שֵׁם הָאִחַת שִׁפְרָה וְשֵׁם הַשְּׁנִיית פּוּעָה: 16 וַיֹּאמֶר בְּיַלְדֶּכָּן אֶת־הָעֵבְרִיּוֹת וּרְאִיתִן עַל־הָאֲבָנִים אִם־בֵּן הוּא וְהַמִּתֵּן אֹתוֹ וְאִם־בַּת הוּא וְחָיָה: 17 וַתִּירָאֵן הַמַּיְלֶדֶת אֶת־הָאֱלֹהִים וְלֹא עָשׂוּ כְּאֲשֶׁר דִּבֶּר אֱלֹהֵיךָ מֶלֶךְ מִצְרַיִם וַתַּחֲסִינָן אֶת־הַיְלָדִים: 18 וַיִּקְרָא מֶלֶךְ־מִצְרַיִם לְמַיְלֶדֶת וַיֹּאמֶר לָהּ מִדּוּעַ עָשִׂיתִן הַדְּבָר הַזֶּה וַתַּחֲסִינָן אֶת־הַיְלָדִים: 19 וַתֹּאמֶרֶן הַמַּיְלֶדֶת אֶל־פָּרְעֹה כִּי לֹא כַנְשִׁים תִּמְצַרְיֹת הָעֵבְרִיּוֹת כִּי־חַיּוֹת הֵנָּה בְּטַרְסָם תָּבוֹא אֱלֹהֵיךָ הַמַּיְלֶדֶת וַיְלָדוּ: 20 וַיִּיטָב אֱלֹהִים לְמַיְלֶדֶת וַיִּרַב הָעָם וַיַּעֲצְמוּ מְאֹד: 21 וַיְהִי כִּי־יִרְאוּ הַמַּיְלֶדֶת אֶת־הָאֱלֹהִים וַיַּעַשׂ לָהֶם בָּתִּים: 22 וַיִּצְוּ פָּרְעֹה לְכָל־עַמּוֹ לֵאמֹר כָּל־הַבֶּן הַיְלֹוד תִּיאָרֶחַ תִּשְׁלִיכֶהוּ וְכָל־הַבַּת תִּתְחַיֵּן:

תרגיל מס' 3 הזקף הגדול והזקף הקטן תשובות

✓ זהו את הזקף הגדול והקטן. וסמנו כל זקף בצבע אחר.
שמות פרק א:

- 1 וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַבָּאִים מִצְרָיִם אֶת יַעֲקֹב אִישׁ וּבֵיתוֹ כֵּאֲשֶׁר: 2 רְאוּבֵן שְׁמֵעוֹן לֵוִי וַיהוּדָה:
- 3 יִשָּׁשְׁכָר זְבוּלֹן וּבְנֵימִן: 4 הֵן וּנְפֹתָלִי גָד וְאָשֶׁר: 5 וַיְהִי כָּל־נַפְשׁ יִצְחָק יֶרֶד וַיַּעֲקֹב שִׁבְעִים נַפְשׁ וַיּוֹסֶף הָיָה בְּמִצְרַיִם: 6 וַיָּמָת יוֹסֵף וְכָל־אָחָיו וְכָל הַדּוֹר הַהוּא: 7 וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל פָּרְוּ וַיִּשְׂרְצוּ וַיִּרְבוּ וַיַּעֲצֻמוּ בְּמֵאֹד מְאֹד וַתִּמְלֵא הָאָרֶץ אֹתָם: {פ} 8 וַיָּקָם מֶלֶךְ־חָדָשׁ עַל־מִצְרַיִם אֲשֶׁר לֹא־יָדַע אֶת־יוֹסֵף: 9 וַיֹּאמֶר אֶל־עַמּוֹ הַזֶּה עִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל רַב וְעֲצוּם מִמֶּנּוּ: 10 הֲבֵי נִתְחַכְמָה לִּי פֶן־יִרְבֶּה וְהָיָה כִּי־תִקְרָאנָה מִלְחָמָה וְנוֹסַף גַּם־הוּא עַל־שְׂנְאֵינוּ וְנִלְחַם־בָּנוּ וְעָלָה מִן־הָאָרֶץ: 11 וַיִּשְׁימוּ עָלָיו שְׂרֵי מִסִּים לְמַעַן עֲנֹתוֹ בְּסַבְלָתָם וַיָּבִין עָרֵי מִסְכָּנוֹת לְפָרֹעַ אֶת־פָּתָם וְאֶת־רַעְמָסֶס: 12 וְכַאֲשֶׁר יַעֲנֵנו אֱתוֹ כֵּן יִרְבֶּה וְכֵן יִפְרֹץ וַיִּקְצוּ מִפְּנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: 13 וַיַּעֲבְדוּ מִצְרַיִם אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּפָרֹדַי: 14 וַיִּמְרְדוּ אֶת־חַיִּיהֶם בַּעֲבֹדָה קָשָׁה בְּחֹמֶר וּבִלְבָנִים וּבְכָל־עֲבֹדָה בַּשָּׂדֶה אֶת כָּל־עֲבֹדָתָם אֲשֶׁר־עָבְדוּ בָהֶם בְּפָרֹדַי: 15 וַיֹּאמֶר מֶלֶךְ מִצְרָיִם לְמַיְלֵדַת הָעֵבְרִית אֲשֶׁר שֵׁם הָאִחַת שִׁפְרָה ה וְשֵׁם הַשְּׂנִית פּוּעָה: 16 וַיֹּאמֶר בְּיַלְדָּכֶן אֶת־הָעֵבֶרֶת וְזוֹת וּרְאִיתֶן עַל־הָאֲבָנִים אִם־בֵּן הוּא וְהַמְתֵּן אֱתוֹ וְאִם־בַּת הוּא וְחָיָה: 17 וַתִּירָאֵן הַמַּיְלֵדַת אֶת־הָאֱלֹהִים וְלֹא עָשׂוּ כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר אֱלֹהֵי מֶלֶךְ מִצְרַיִם וַתַּחֲיֶינָן אֶת־הַיְלָדִים: 18 וַיִּקְרָא מֶלֶךְ־מִצְרַיִם לְמַיְלֵדַת וַיֹּאמֶר לָהֶן מִדּוּעַ עֲשִׂיתֶן הַדָּבָר הַזֶּה וַתַּחֲיֶינָן אֶת־הַיְלָדִים: 19 וַתֹּאמְרֶן הַמַּיְלֵדַת אֶל־פָּרֹעַ כִּי לֹא כַּנְּשִׁים הַמִּצְרַיִת הָעֵבְרִית כִּי־חַיִּוֹת הָיָה בְּטַרְסָם תָּבוֹא אֱלֵהֶן הַמַּיְלֵדַת וַיְלָדוּ: 20 וַיִּיטָב אֱלֹהִים לְמַיְלֵדַת וַיִּרְבּ הָעָם וַיַּעֲצֻמוּ מְאֹד: 21 וַיְהִי כִּי־יִרְאוּ הַמַּיְלֵדַת אֶת־הָאֱלֹהִים וַיַּעַשׂ לָהֶם בָּתִּים: 22 וַיִּצְּוּ פָּרֹעַ לְכָל־עַמּוֹ לֵאמֹר כָּל־הַבָּנִן הַיְלֹוד הַיֹּאֲרֶה תִשְׁלִיכֻהוּ וְכָל־תַּבָּת תַּחֲיֶינָן:

מהי לדעתכם התרומה של הזקף הגדול?

- במלה וַיִּקְצוּ - הזקף הגדול מלמד על תגובת המצרים מפני בני ישראל ומדגיש את הפער בין המטרה של פרעה

להקטין את מספרם של בני ישראל לתוצאה - וְכַאֲשֶׁר יַעֲנֵנו אֱתוֹ כֵּן יִרְבֶּה וְכֵן יִפְרֹץ.

- במלה וַיְהִי - הזקף הגדול מדגיש את הגמול מאלוהים של המיילדות.

תרגיל מס' 4: הטעמים כמציינים את מקום ההטעמה

1. קראו את המלה "שָׁבוּ" בשני הפסוקים הבאים:

בראשית ל"ד 29:
29 וְאֶת־כָּל־חֵילָם וְאֶת־כָּל־טָפָם וְאֶת־נְשֵׁיהֶם שָׁבוּ וַיָּבִיזוּ וְאֶת־כָּל־אֲשֶׁר
בְּבֵית:
יונה ג' 10:
10 וַיֵּרָא הָאֱלֹהִים אֶת־מַעֲשֵׂיהֶם כִּי־שָׁבוּ מִדֶּרֶכָם הֲרַעָה וַיִּנְחָם
הָאֱלֹהִים עַל־הֲרַעָה אֲשֶׁר־דִּבֶּר לַעֲשׂוֹת־לָהֶם וְלֹא עָשָׂה:

- א. מה פירוש המלה בכל אחד מן הפסוקים?
ב. מה ההבדל בהגיית המלה בשני המשפטים? הסבירו כיצד הטעמים מסייעים בהגייה הנכונה.

2. קראו את המלה "נָחַל" בשני הפסוקים הבאים:

ויקרא כ"ג 40:
40 וַיִּלְקַחְתֶּם לָכֶם בַּיּוֹם הַרְאֲשׁוֹן פְּרִי עֵץ הָדָר כַּפֹּת תְּמָרִים וְעֶגְרֵף עֵץ־
עֵבֶת וְעֶרְבֵי־נַחַל וּשְׂמַחְתֶּם לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם שִׁבְעַת יָמִים:
זכריה ב' 16:
16 וְנָחַל יְהוָה אֶת־יְהוּדָה חֶלְקוֹ עַל אֲדַמַּת הַקָּדֶשׁ וּבָחַר עוֹד
בִּירֹשָׁלָם:

- א. מה פירוש המילה בכל אחד מן הפסוקים?
ב. מה ההבדל בהגיית המילה בשני המשפטים? הסבירו כיצד הטעמים מסייעים בהגייה הנכונה.

תרגיל מס' 4: הטעמים כמציינים את מקום ההטעמה (המשך)

3. סמנו את ההברה המוטעמת במילה "נַעַל" בפסוקים הבאים:

דברים כ"ה 10:
10 וַיִּקְרָא שְׁמוֹ בְּיִשְׂרָאֵל בֵּית חֶלְוִץ הַנַּעַל: {ס}

שמואל ב י"ג 18:
18 וְעָלְיָהּ כְּתָנֹת פַּסִּים כִּי לֹן תִּלְבַּשְׁנָה בְּנוֹת־הַמֶּלֶךְ הַכְּתוּלֹת מְעִילִים
וַיֵּצֵא אוֹתָהּ מִשָּׂרְתוֹ תַּחֲוִץ וַנַּעַל הַדָּלֹת אַחֲרֶיהָ:

4. סמנו את ההברה המוטעמת במילה "שָׁחַר" בפסוקים הבאים:

בראשית י"ט 15:
15 וַיִּכְמֹל הַשָּׁחַר עָלָהּ וַיֵּאֵיצוּ הַמְּלָאכִים בְּלוֹט לֵאמֹר קוּם קַח אֶת־אִשְׁתֶּךָ
וְאֶת־שְׁתֵּי בָנֶיךָ הַנֹּמְצָאֹת פֶּן־תִּסָּפֵה בְּעֵינֵי הָעִיר:

איוב ל' 30:
30 עֹרֵי שָׁחַר מֵעָלַי וְעֵצְמֵי־חֶרֶב מִנִּי־חֶרֶב:

תרגיל מס' 4: הטעמים כמציינים את מקום ההטעמה - תשובות

1. קראו את המלה "שָׁבוּ" בשני הפסוקים הבאים:

בראשית ל"ד 29:
29 וְאֶת־כָּל־חֵילָם וְאֶת־כָּל־טַפָּם וְאֶת־נְשֵׁיהֶם שָׁבוּ וַיָּבִיזוּ וְאֶת־כָּל־אֲשֶׁר בַּבַּיִת:
יונה ג' 10:
10 וַיֵּרָא הָאֱלֹהִים אֶת־מַעֲשֵׂיהֶם כִּי־שָׁבוּ מִדְרָכָם הִרְעָה וַיִּנְחַם הָאֱלֹהִים עַל־
הִרְעָה אֲשֶׁר־דִּבֶּר לַעֲשׂוֹת־לָהֶם וְלֹא עָשָׂה:

א. מה פירוש המלה בכל אחד מן הפסוקים?

תשובה: לקחו בשבי / חזרו

ב. מה ההבדל בהגיית המלה בשני המשפטים? הסבירו כיצד הטעמים מסייעים בהגייה הנכונה.

תשובה: הטעמים עוזרים לנו כיצד לקרא נכון את המילים כי:

המלה שָׁבוּ הטעם תחת האות **ב** – ולכן ההגייה היא מלרע (הברה אחרונה)

המלה שָׁבוּ הטעם תחת האות **ש** – ולכן ההגייה היא מלעיל (הברה לפני אחרונה)

2. קראו את המלה "נָחַל" בשני הפסוקים הבאים:

ויקרא כ"ג 40:
40 וּלְקַחְתֶּם לָכֶם בַּיּוֹם הַרְאֲשׁוֹן פְּרִי עֵץ הָדָר כַּפֹּת תְּמָרִים וְעֶגְרֵף עֵץ־עֵבֶת
וְעֶרְבֵי־נָחַל וּשְׂמַחְתֶּם לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם שִׁבְעַת יָמִים:
זכריה ב' 16:
16 וְנָחַל יְהוָה אֶת־יְהוּדָה חֶלְקוֹ עַל אֲדָמַת הַקָּדָשׁ וּבָחַר עוֹד בִּירוּשָׁלַם:

א. מה פירוש המילה בכל אחד מן הפסוקים?

תשובה: ערבה/ נחלה

ב. מה ההבדל בהגיית המילה בשני המשפטים? הסבירו כיצד הטעמים מסייעים בהגייה הנכונה.

תשובה: הטעמים עוזרים לנו כיצד לקרא נכון את המילים כי:

המלה - הטעם נָחַל תחת האות **נ** – ולכן ההגייה היא מלעיל (הברה לפני אחרונה)

המלה ן - נָחַל הטעם תחת האות **ח** – ולכן ההגייה היא מלרע (הברה אחרונה)

תרגיל מס' 4: הטעמים כמציינים את מקום ההטעמה – תשובות (המשך)

3. סמנו את ההברה המוטעמת במילה "נָעַל" בפסוקים הבאים:

דברים כ"ה 10:

10 נִקְרָא שְׁמוֹ בְּיִשְׂרָאֵל בֵּית חֲלוּץ הַנָּעַל: {ס}

שמואל ב י"ג: 18:

18 וְעָלְיָהּ כְּתָנֹת פָּסִים כִּי לֹן תִּלְבַּשֶׁן בְּנוֹת־הַמֶּלֶךְ הַבְּתוּלֹת מְעִילִים וַיֵּצֵא אוֹתָהּ מִשְׁרֵתוֹ הַחוּץ וְנָעַל הַדָּלֹת אַחֲרֶיהָ:

4. סמנו את ההברה המוטעמת במילה "נִשְׁחָר" בפסוקים הבאים:

בראשית י"ט 15:

15 וַיִּכְמוּ הַנִּשְׁחָר עָלָהּ וַיֵּאֵיצוּ הַמְּלָאכִים בְּלוֹט לֵאמֹר קוּם קַח אֶת־אִשְׁתְּךָ וְאֶת־שְׁתֵּי בְנוֹתֶיךָ הַנִּמְצָאֹת פֶּן־תִּסָּפֵה בְּעֵזֶן הָעִיר:

איוב ל: 30:

30 עֲזָרִי שִׁחָר מֵעָלַי וְעֲצָמַי־חָרָה מִנִּי־חָרָב:

תרגיל מס' 5 - טעמי המקרא ככלי פרשני

1. קראו את הפסוקים שלפניכם וענו:

בראשית י"ב 7-8 :

7 וַיֵּרָא יְהוָה אֶל-אַבְרָם וַיֹּאמֶר לְזָרְעֶךָ אֶתְּן אֶת-הָאָרֶץ הַזֹּאת וַיִּבֶן שָׁם מִזְבֵּחַ לַיהוָה הַנִּרְאָה אֵלָיו: 8 וַיַּעֲתֶק מִשָּׁם הַתְּרָה מִקְדָּם לְבֵית-אֵל וַיֵּט אֶת־אֵל בֵּית-אֵל מִיָּם וְהָעִי מִקְדָּם וַיִּבֶן-שָׁם מִזְבֵּחַ לַיהוָה וַיִּקְרָא בְּשֵׁם יְהוָה:

שמות ל"ד 4-5 :

4 וַיִּפְסֹל שְׁנֵי-לַחַת אֲבָנִים כְּרֵאשֵׁינִים וַיִּשְׂכֵם מֹשֶׁה בַּבֶּקֶר וַיַּעַל אֶל-הַר סִינַי כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֹתוֹ וַיִּקַּח בְּיָדוֹ שְׁנֵי לַחַת אֲבָנִים: 5 וַיֵּרֶד יְהוָה בְּעָנָן וַיִּתְיַצֵּב עִמּוֹ שָׁם וַיִּקְרָא בְּשֵׁם יְהוָה:

מי הוא זה שקרא בבראשית י"ב 8, ומי הוא זה שקרא בשמות ל"ד 5?
בססו עמדתכם באמצעות טעמי המקרא.

2. קראו את הפסוק שלפניכם:

בראשית י"ח 3 :

3 וַיֹּאמֶר אֲדֹנָי אִם-נָא מְצֹאתִי חַן בְּעֵינֶיךָ אֶל-נָא תַעֲבֹר מֵעַל עַבְדְּךָ:

מדוע מסומנת האתנחתא במקום זה?

תרגיל מס' 5 - טעמי המקרא ככלי פרשני

3. לפניכם שני נוסחים של טעמי המקרא לפסוק בשופטים ו' 24: , המופיעים בדפוסים שונים של התנ"ך.

24 וַיִּבֶן שָׁם גִּדְעוֹן מִזְבֵּחַ לַיהוָה וַיִּקְרָא-לוֹ יְהוָה שָׁלוֹם עַד הַיּוֹם הַזֶּה
עוֹדְנוּ בְּעִפְרָת אָבִי הָעֶזְרָי: {ס}

24 וַיִּבֶן שָׁם גִּדְעוֹן מִזְבֵּחַ לַיהוָה וַיִּקְרָא-לוֹ יְהוָה שָׁלוֹם עַד הַיּוֹם הַזֶּה
עוֹדְנוּ בְּעִפְרָת אָבִי הָעֶזְרָי: {ס}

- א. מי נתן למזבח את השם, על פי כל אחד מהנוסחים? נמקו קביעתכם.
- ב. מהו שם המזבח, על פי כל אחד מהנוסחים? נמקו את קביעתכם.
- ג. רש"י מפרש "ויקרא לו" (= גדעון קורא למזבח) - "ה' שלום" = ה' הוא שלומנו.
לאיזה משני הנוסחים מתאים הפירוש של רש"י? נמקו את קביעתכם.

תרגיל 5 : טעמי המקרא ככלי פרשני - תשובות

1. קראו את הפסוקים שלפניכם וענו:

בראשית י"ב 7-8:

7 וַיֵּרָא יְהוָה אֶל-אַבְרָם וַיֹּאמֶר לְזָרְעֶךָ אֲתָן אֶת-הָאָרֶץ הַזֹּאת וַיְבִין שָׁם מִזְבֵּחַ לַיהוָה הַנִּרְאָה אֵלָיו: 8 וַיַּעֲתֶק מִשָּׁם הַהֲרָה מִקְדָּם לְבֵית-אֵל וַיֵּט אֶהְלֵה בֵית-אֵל מִיָּם וְהָעִי מִקְדָּם וַיְבִין-שָׁם מִזְבֵּחַ לַיהוָה וַיִּקְרָא בְשֵׁם יְהוָה:

שמות ל"ד 5:

4 וַיִּפְסֹל שְׁנֵי-לֶחֶת אַבְנִים כְּרֵאשֵׁימֵי וַיִּשְׁכֵּם מֹשֶׁה בַּבֶּקֶר וַיַּעַל אֶל-הַר סִינַי כְּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֹתוֹ וַיִּקַּח בְּיָדוֹ שְׁנֵי לֶחֶת אַבְנִים: 5 וַיֵּרֶד יְהוָה בְּעָנָן וַיִּתְיַצֵּב עִמּוֹ שָׁם וַיִּקְרָא בְשֵׁם יְהוָה:

מי הוא זה שקרא במקור בבראשית י"ב: 8, ומי בשמות ל"ד: 5?
בססו עמדתכם באמצעות טעמי המקרא.

תשובה: בבר' י"ב אברם קרא, בשמות ל"ד ה' קרא.

2. קראו את הפסוק שלפניכם:

בראשית י"ח 3:

3 וַיֹּאמֶר אֲדֹנָי אִם-נָא מְצָאתִי חַן בְּעֵינֶיךָ אֶל-נָא תַעֲבֹר מֵעַל עַבְדְּךָ:

מדוע מסומנת האתנחתא במקום זה?

תשובה: האתנחתא מחלקת את הפסוק לשתי צלעות רעיוניות כאן הרעיון הוא פירוט. בעברית של

ימינו היה מופיע סימן פיסוק נקודתיים אחרי המילה וַיֹּאמֶר.

תרגיל 5: טעמי המקרא ככלי פרשני – תשובות (המשך)

3. לפניכם שני נוסחים של טעמי המקרא לפסוק בשופטים ו' 24, המופיעים בדפוסים שונים של התנ"ך.

<p>נוסח א': 24 וַיִּבֶן שָׁם גִּדְעוֹן מִזְבֵּחַ לַיהוָה וַיִּקְרָא-לוֹ יְהוָה שְׁלוֹם עַד הַיּוֹם הַזֶּה עוֹדְנוּ בְּעִפְרַת אָבִי הָעֶזְרָי: {ס}</p> <p>נוסח ב': 24 וַיִּבֶן שָׁם גִּדְעוֹן מִזְבֵּחַ לַיהוָה וַיִּקְרָא-לוֹ יְהוָה שְׁלוֹם עַד הַיּוֹם הַזֶּה עוֹדְנוּ בְּעִפְרַת אָבִי הָעֶזְרָי: {ס}</p>

- א. מי נתן למזבח את השם, על פי כל אחד מהנוסחים? נמקו קביעתכם.
תשובה: בנוסח א' ה' הוא זה שנתן למזבח את השם, ואילו בנוסח ב' גדעון נתן.
- ב. מהו שם המזבח, על פי כל אחד מהנוסחים? נמקו את קביעתכם.
תשובה: בנוסח א': ה' קרא לו בשם "שלום", ואילו, בנוסח ב' גדעון קרא לו בשם: ה' שלום.
- ג. רש"י מפרש "ויקרא לו" (= גדעון קורא למזבח) - "ה' שלום" = ה' הוא שלומנו.
לאיזה משני הנוסחים מתאים הפירוש של רש"י? נמקו את קביעתכם.
תשובה: פירוש רש"י מתאים לנוסח ב'.

תרגיל 7: משפטי שאלה

1. מרקרו בכל פיסקה את מילות השאלה בצבע אחד, ואת ה' השאלה בצבע אחר.
2. הוסיפו סימני שאלה לכל שאלה שעולה בטקסט.

בראשית ג':

ח וַיִּשְׁמְעוּ אֶת-קוֹל יְהוָה אֱלֹהִים מִתְּהַלֵּךְ בְּגֵן לְרֵיחַ הַיּוֹם וַיִּתְחַבֵּא הָאָדָם וְאִשְׁתּוֹ מִפְּנֵי יְהוָה אֱלֹהִים בְּתוֹךְ עֵץ הַגֵּן : ט וַיִּקְרָא יְהוָה אֱלֹהִים אֶל-הָאָדָם וַיֹּאמֶר לוֹ אַיֶּכָּה : י וַיֹּאמֶר אֶת-קִלְקֵלָה שָׁמַעְתִּי בְּגֵן וַאֲיָרָא כִּי-עִירַם אֲנֹכִי וְאֶחָבָא : יא וַיֹּאמֶר מִי הַגִּיד לְךָ כִּי עִירַם אֶתָּה הַמֶּן-הָעֵץ אֲשֶׁר צִוִּיתִיךָ לִבְלֹתִי אֶכְלֵ-מִמֶּנּוּ אֶכְלָתָ : יב וַיֹּאמֶר הָאָדָם הָאִשָּׁה אֲשֶׁר נָתַתָּה עִמָּדִי הִוא נָתַתָּה-לִּי מִן-הָעֵץ וְאָכַל : יג וַיֹּאמֶר יְהוָה אֱלֹהִים לְאִשָּׁה מַה-זֹּאת עָשִׂית וַתֹּאמֶר הָאִשָּׁה הִנֵּחַשׁ הַשִּׂיאָנִי וְאָכַל

בראשית ד':

ו וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל-קַיִן לָמָּה תָרַח לָךְ וְלָמָּה נִפְלִי פָנֶיךָ : ז הֲלוֹא אִם-תֵּיטִיב שָׂאת וְאִם לֹא תֵיטִיב לִפְתַח חַטָּאת רֹבֵץ וְאֵלֶיךָ תִּשׁוּקָתוֹ וְאַתָּה תִּמְשָׁל-בּוֹ : ח וַיֹּאמֶר קַיִן אֶל-הַבֵּל אָחִיו וַיְהִי בִהְיוֹתָם בַּשָּׂדֶה וַיִּקָּם קַיִן אֶל-הַבֵּל אָחִיו וַיַּהַרְגֵהוּ : ט וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל-קַיִן אֵי הַבֵּל אָחִיךָ וַיֹּאמֶר לֹא יָדַעְתִּי הֲשֹׁמֵר אָחִי אֲנֹכִי : י וַיֹּאמֶר מַה עָשִׂיתָ קוֹל דְּמֵי אָחִיךָ צֹעֲקִים אֵלַי מִן-הָאֲדָמָה : יא וְעַתָּה אָרוּר אֶתָּה מִן-הָאֲדָמָה אֲשֶׁר פָּצַתָּה אֶת-פִּיהָ לְקַחַת אֶת-דְּמֵי אָחִיךָ מִיָּדֶךָ :

שמות יד':

ט וַיִּרְדְּפוּ מִצְרַיִם אַחֲרֵיהֶם וַיִּשְׁיֲנוּ אוֹתָם חַנְיָם עַל-הַיָּם כָּל-סוֹס רֶכֶב פָּרָעָה וּפָרָשָׁיו וַחֲיִלוֹ עַל-פִּי הַחִירָת לִפְנֵי בַּעַל צַפּוֹן : י וּפָרָעָה הִקְרִיב וַיִּשְׁאֹר בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל אֶת-עֵינֵיהֶם וַהֲנִה מִצְרַיִם נֹסַע אַחֲרֵיהֶם וַיִּירָאוּ מְאֹד וַיִּצְעֲקוּ בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל אֶל-יְהוָה : יא וַיֹּאמְרוּ אֶל-מֹשֶׁה הַמְבֹלֵי אֵין-קָבָרִים בְּמִצְרַיִם לְקַחְתָּנוּ לָמוֹת בַּמִּדְבָּר מַה-זֹּאת עָשִׂיתָ לָּנוּ לְהוֹצִיאָנוּ מִמִּצְרַיִם : יב הֲלֹא-זֹאת הִדְבַּר אֲשֶׁר דִּבַּרְנוּ אֵלֶיךָ בְּמִצְרַיִם לֵאמֹר חֲדַל מִמֶּנּוּ וְנַעֲבֹדָה אֶת-מִצְרַיִם כִּי טוֹב לָנוּ עַבְדָּה אֶת-מִצְרַיִם מִמִּתְּנוּ בַּמִּדְבָּר : יג וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל-הָעָם אֶל-תִּירְאוּ הַתִּיַצְבוּ וּרְאוּ אֶת-יְשׁוּעַת יְהוָה אֲשֶׁר-יַעֲשֶׂה לָכֶם הַיּוֹם כִּי אֲשֶׁר רְאִיתֶם אֶת-מִצְרַיִם הַיּוֹם לֹא תִסִּיפוּ לְרַאֲתָם עוֹד עַד-עוֹלָם : יד יְהוָה יִלְחָם לָכֶם וְאַתֶּם תַּחֲרִישוּן :

תרגיל 7: משפטי שאלה

שופטים ט' :

ז ויגדו ליוֹתם וילך ויַעֲמֹד בְּרֹאשׁ הַר־גִּרְזִים וישָׂא קוֹלוֹ וַיִּקְרָא וַיֹּאמֶר לָהֶם שְׁמְעוּ אֵלַי בְּעַלְי שְׁכֹם וישָׁמַע אֲלֵיכֶם אֱלֹהִים : ח הַלֹּדֶךְ הִלְכוּ הָעֲצִים לְמִשַׁח עֲלֵיהֶם מִלֶּךְ וַיֹּאמְרוּ לַיּוֹת מְלוּכָה עָלֵינוּ : ט וַיֹּאמֶר לָהֶם הַיּוֹת הַחֲדַלְתִּי אֶת־דִּשְׁנֵי אֲשֶׁר־בִּי וְכַבְּדוּ אֱלֹהִים וְאֲנָשִׁים וְהַלְכֹתִי לְנוֹעַ עַל־הָעֲצִים : י וַיֹּאמְרוּ הָעֲצִים לְתַאנּוּהָ לְכִי־אֶת מְלָכֵי עָלֵינוּ : יא וַתֹּאמֶר לָהֶם הַתַּאנּוּהָ הַחֲדַלְתִּי אֶת־מִתְקִי וְאֶת־תְּנוּבֹתֵי הַטּוֹבָה וְהַלְכֹתִי לְנוֹעַ עַל־הָעֲצִים : יב וַיֹּאמְרוּ הָעֲצִים לְגִפְן לְכִי־אֶת־מְלוּכֵי עָלֵינוּ : יג וַתֹּאמֶר לָהֶם הַגִּפְן הַחֲדַלְתִּי אֶת־תִּירוֹשֵׁי הַמְּשַׁמַּח אֱלֹהִים וְאֲנָשִׁים וְהַלְכֹתִי לְנוֹעַ עַל־הָעֲצִים :

בונוס למטיבי לכת:

בראשית יח' :

ט וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו אֵיךְ שָׂרָה אֲשַׁתְּךָ וַיֹּאמֶר הִנֵּה בָאֵהָל : י וַיֹּאמֶר שׁוּב אָשׁוּב אֵלֶיךָ כְּעַת חַיָּה וְהִנֵּה־בֵן לְשָׂרָה אֲשַׁתְּךָ וְשָׂרָה שֹׁמַעַת פֶּתַח הָאֵהָל וְהוּא אֲחֵרָיו : יא וְאֲבָרְתֶם וְשָׂרָה זְקֵנִים בָּאִים בְּיָמַי חֲדַל לַהֲיֹת לְשָׂרָה אֶרַח בְּנָשִׁים : יב וְתִצְחַק שָׂרָה בְּקִרְבָּהּ לֵאמֹר אֲחֵרִי בִלְתִּי הִיְתָה־לִּי עַדְנָה וְאֲדֹנִי זָקֵן : יג וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־אֲבָרְתֶם לָמָּה זֶה צָחַקְתֶּם שָׂרָה לֵאמֹר הֲאֵפֶה אֲמַנָּם אֵלֶּךְ וְאֲנִי זְקֵנָתִי : יד הַיִּפְלֵא מִיְהוָה דְּבַר לְמוֹעֵד אָשׁוּב אֵלֶיךָ כְּעַת חַיָּה וְלִשְׂרָה בֵן : טו וְתִכְחַשׁ שָׂרָה לֵאמֹר לֹא צָחַקְתִּי כִּי־יִרְאֶה וַיֹּאמְרוּ לֹא כִּי צָחַקְתְּ : טז וַיִּקְמוּ מִשֵּׁם הָאֲנָשִׁים וַיִּשְׁקְפוּ עַל־פְּנֵי סָדֶם וְאֲבָרְתֶם הִלְךְ עִמָּם לְשִׁלְחָם : יז וַיְהִי וְאֶמֶר הַמֶּכֶסֶה אֲנִי מֵאֲבָרְתֶם אֲשֶׁר אֲנִי עֹשֶׂה : יח וְאֲבָרְתֶם הָיוּ יְהוָה לְגֹי גְדוֹל וְעֲצוּם וְנִבְרְכוּ בּוֹ כָּל גּוֹי הָאָרֶץ : יט כִּי יִדְעֹתָיו לְמַעַן אֲשֶׁר יִצְוָה אֶת־בְּנָיו וְאֶת־בֵּיתוֹ אֲחֵרָיו וְשִׁמְרוּ הַדָּרֶךְ יְהוָה לַעֲשׂוֹת צְדָקָה וּמִשְׁפָּט לְמַעַן הִבִּיא יְהוָה עַל־אֲבָרְתֶם אֶת אֲשֶׁר־דִּבֶּר עָלָיו : כ וַיֹּאמֶר יְהוָה זַעֲקַת סָדֶם וְעַמָּהּ כִּי־רַבָּה וַחֲטֵאתֶם כִּי כָבְדָה מְאֹד : כא אֶרְדֶּה־נָּא וְאֶרְאֶה הַכְּצַעֲקָתָהּ הַבָּאָה אֵלַי עָשׂוּ כָלָה וְאִם־לֹא אֲדַעַה : כב וַיִּפְּנוּ מִשֵּׁם הָאֲנָשִׁים וַיִּלְכוּ סָדֶמָה וְאֲבָרְתֶם עֹדְנֵנוּ עִמָּד לְפָנָי יְהוָה : כג וַיִּגַּשׁ אֲבָרְתֶם וַיֹּאמֶר הָאֵף תִּסְפָּה צְדִיק עִם־רָשָׁע : כד אוֹלֵי יֵשׁ חַמְשִׁים צְדִיקִים בְּתוֹךְ הָעִיר הָאֵף תִּסְפָּה וְלֹא־תִשָּׂא לְמָקוֹם לְמַעַן חַמְשִׁים הַצְּדִיקִים אֲשֶׁר בְּקִרְבָּה : כה חֲלִלָה לָךְ מַעֲשֵׂתוֹ כִּדְבַר הַזֶּה לְחַמֹּת צְדִיק עִם־רָשָׁע וְהִנֵּה כַּצְּדִיק כְּרָשָׁע חֲלִלָה לָךְ הַשֹּׁפֵט כָּל־הָאָרֶץ לֹא יַעֲשֶׂה מִשְׁפָּט : כו וַיֹּאמֶר יְהוָה אִם־אֲמַצָּא בְּסָדֶם חַמְשִׁים צְדִיקִים בְּתוֹךְ הָעִיר וְנִשְׂאתִי לְכָל־הַמָּקוֹם בְּעִבּוּרָם :

תרגיל 7: משפטי שאלה - תשובות

1. מרקרו בכל פסקה את מילות השאלה בצבע אחד, ואת ה' השאלה בצבע אחר.

2. הוסיפו סימני שאלה, וסימני קריאה, לכל שאלה שעולה בטקסט.

בראשית ג':

ח וַיִּשְׁמְעוּ אֶת-קוֹל יְהוָה אֱלֹהִים מִתְּהַלֵּךְ בְּגֶן לְרֵיחַ הַיּוֹם וַיִּתְחַבֵּא הָאָדָם וְאִשְׁתּוֹ מִפְּנֵי יְהוָה אֱלֹהִים בְּתוֹךְ עֵץ תְּגֵן : ט וַיִּקְרָא יְהוָה אֱלֹהִים אֶל-הָאָדָם וַיֹּאמֶר לוֹ אַיֶּכָּה ? : י וַיֹּאמֶר אֶת-קִלְעָה שָׁמַעְתִּי בְּגֶן וְאִירָא כִּי-עִירָם אֲנֹכִי וְאֶחָבָא : יא וַיֹּאמֶר מִן הַגֵּיד לָךְ כִּי עִירָם אֶתָּה ? תִּמְנֵן-הָעֵץ אֲשֶׁר צִוִּיתִיךָ לִבְלֹתִי אֲכָל-מִמֶּנּוּ אֲכָלְתָּ?! : יב וַיֹּאמֶר הָאָדָם הָאִשָּׁה אֲשֶׁר נָתַתָּה עִמָּדִי הִוא נָתַתָּה-לִּי מִן-הָעֵץ וְאָכַל : יג וַיֹּאמֶר יְהוָה אֱלֹהִים לְאִשָּׁה מַה-זֹּאת עָשִׂיתְּ? וְתֹאמְרִי הָאִשָּׁה הִנְחָשׁ הִשְׁאִינִי וְאָכַל!

בראשית ד':

ו וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל-קַיִן לָמָּה תָרַח לָךְ ? וְלָמָּה נָפְלוּ פָנֶיךָ ? : ז הֲלוֹא אִם-תֵּיטִיב שְׂאֵת וְאִם לֹא תֵיטִיב לִפְתַח חַטָּאת רֹבֵץ וְאֵלֶיךָ תִּשְׁוֹקְתוּ וְאַתָּה תִּמְשָׁל-בּוֹ : ח וַיֹּאמֶר קַיִן אֶל-הָבֶל אָחִיו וַיְהִי בִּהְיוֹתָם בַּשָּׂדֶה וַיִּקָּם קַיִן אֶל-הָבֶל אָחִיו וַיַּהַרְגֵהוּ : ט וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל-קַיִן אֵי הָבֶל אָחִיךָ ? וַיֹּאמֶר לֹא יָדַעְתִּי הֲשֹׁמֵר אָחִי אֲנֹכִי ? : י וַיֹּאמֶר מַה עָשִׂיתָ ?! קוֹל דְּמֵי אָחִיךָ צֹעֲקִים אֵלַי מִן-הָאֲדָמָה : יא וְעַתָּה אָרִיר אֶתָּה מִן-הָאֲדָמָה אֲשֶׁר פָּצַתָּה אֶת-פִּיהָ לְקַחַת אֶת-דְּמֵי אָחִיךָ מִיַּדְּךָ :

שמות יד':

ט וַיִּרְדְּפוּ מִצְרַיִם אַחֲרֵיהֶם וַיִּשְׁיֶנּוּ אוֹתָם חַנְיָם עַל-הַיָּם כָּל-סוֹס רֶכֶב פָּרָעָה וּפָרָשָׁיו וַחֲיִלוֹ עַל-פִּי הַחִירָת לִפְנֵי בַּעַל צָפֹן : י וּפָרָעָה הִקְרִיב וַיִּשְׁאֹר בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל אֶת-עֵינֵיהֶם וַהֲנִה מִצְרַיִם נֹסַע אַחֲרֵיהֶם וַיִּירָאוּ מְאֹד וַיִּצְעֲקוּ בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל אֶל-יְהוָה : יא וַיֹּאמְרוּ אֶל-מֹשֶׁה הַמִּבְּלִי אֵין-קִבְרִים בְּמִצְרַיִם לְקַחְתָּנוּ לָמוֹת בַּמִּדְבָּר?! מַה-זֹּאת עָשִׂיתָ לָנוּ ? לְהוֹצִיאָנוּ מִמִּצְרַיִם : יב הֲלֹא-יָנָה הַדְּבָר אֲשֶׁר דִּבַּרְנוּ אֵלֶיךָ בְּמִצְרַיִם לֵאמֹר חַרְלֵ מִמֶּנּוּ וְנַעֲבֹדָה אֶת-מִצְרַיִם כִּי טוֹב לָנוּ עֲבַד אֶת-מִצְרַיִם מִמֹּתָנוּ בַּמִּדְבָּר : יג וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל-הָעָם אֶל-תִּירְאוּ הַתִּיצְבוּ וַיִּרְאוּ אֶת-יְשׁוּעַת יְהוָה אֲשֶׁר-יַעֲשֶׂה לָכֶם הַיּוֹם כִּי אֲשֶׁר רְאִיתֶם אֶת-מִצְרַיִם הַיּוֹם לֹא תִסְפוּ לְרֹאֲתָם עוֹד עַד-עוֹלָם : יד יְהוָה יִלְחָם לָכֶם וְאַתֶּם תַּחֲרִישוּן :

שופטים ט' :

ז ויגדו ליוֹתם וילך ויעמד בראש הר־גְרָזִים וישא קולו ויקרא ויאמר להם שמעו אלי בעלי שכם וישמע אליכם אלהים : ח הלוד הלכו העצים למשח עליהם מלך ויאמרו לזנות מלוכה עלינו : ט ויאמר להם הזות החדלתי את־דשני אשר־בי וכברו אלהים ואנשים ? ותלכתי לנוע על־העצים ! : י ויאמרו העצים לתאנה לכי־את מלכי עלינו : יא ותאמר להם התאנה החדלתי את־מתקי ואת־תנובתי הטובה ? ותלכתי לנוע על־העצים ! : יב ויאמרו העצים לגפן לכי־את־מלוכי עלינו :

יג ותאמר להם הגפן החדלתי את־תירושי המשמח אלהים ואנשים ? ותלכתי לנוע על־העצים ! :

בנוס למטיבי לכת :

בראשית יח' :

ט ויאמרו אליו איה שרה אשתך ? ויאמר הגה באהל : י ויאמר שוב אשוב אליך כעת חיה והנה־בן לשרה אשתך ושרה שמעת פתח האהל והוא אחריו : יא ואברהם ושרה זקנים באים בימים חדל להזנות לשרה ארח כנשים : יב ותצחק שרה בקרבה לאמר אחרי בלתי היתה־לי עדנה ? ואדני זקן ! : יג ויאמר יהוה אל־אברהם למה זה צחקת שרה ? לאמר האך אמנם אלה ? ואני זקנת ! : יד והפלא מיהנה דבר ? ! למועד אשוב אליך כעת חיה ולשרה בן : טו ותכלש שרה לאמר לא צחקתי כיו יראה ויאמרו לא כי צחקת : טז ויקמו משם האנשים וישקפו על־פני סדם ואברהם הלך עם לשלחם : יז ויהנה אמר המכסה אני מאברהם אשר אני עשה ? : יח ואברהם הני יהיה לגוי גדול ועצום ונברכו בו כל גוי הארץ : יט כי ידעתיו למען אשר יצוה את־בניו ואת־ביתו אחריו ושמרו דרכי יהוה לעשות צדקה ומשפט למען הביא יהוה על־אברהם את אשר־דבר עליו : כ ויאמר יהוה זעקת סדם ועמרה פיר־רבה וחטאתם כי כבדה מאד : כא ארדה־נא ואראה הַכְּצַעֲקָתָהּ הַבָּאָה אלי עשו פלה ? ואם־לא אדעה : כב ויפנו משם האנשים וילכו סדמה ואברהם עורנו עמד לפני יהוה : כג ויגש אברהם ויאמר הא תספה צדיק עם־רשע ? : כד אולי יש חמשים צדיקים בתוך העיר ? הא תספה ולא־תשא למקום למען חמשים הצדיקים אשר בקרבה ? : כה חללה לך מעשתו כדבר הזה ! להמית צדיק עם־רשע ויהיה כצדיק כרשע ? חללה לך תשפט כל־הארץ לא יעשה משפט ! : כו ויאמר יהוה אם־אמצא בסדם חמשים צדיקים בתוך העיר ונשאתי לכל־המקום בעבורם :

תרגיל סיכום: טעמי המקרא – הפצת ידע

קבוצה יקרה,

במשימה זו עליכן להשתמש בידע שרכשתן בסדנא ולהפיצו בדרך יצירתית.

לפניכן מגוון אפשרויות בחרו אחת.

על התוצר להיות קצר וממצה.

התכווננו להציג במליאה.

✓ הצגה

✓ כרזה

✓ בול

✓ גינגל

✓ ידיעה חדשותית

✓ שיר

✓ סיפור

✓ אחר עפ"י בחירה